

Vedr.: Fødevarestyrelsens høring om Kommissionens forslag til forhandlinger med det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland om etableringen af et fælles sanitært og phytosanitært område

Marine Ingredients Denmark takker indledningsvist Fødevarestyrelsen for fremsendelsen af høring om Kommissionens forslag til forhandlinger med det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland om etableringen af et fælles sanitært og phytosanitært område.

Marine Ingredients Denmark repræsenterer de danske producenter af fiskemel og fiskeolie, marine proteiner, som indgår i foder til blandt andet akvakultur. Produkterne er kendetegnet ved høj kvalitet, fuld sporbarhed og et lavt klimaaftryk. Marine proteiner indeholder vigtige næringsstoffer i form af bl.a. essentielle aminosyrer og omega-3-fedtsyrer, og de spiller en central rolle i produktionen af sunde og næringsrige fødevarer og en cirkulær fødevareproduktion.

I 2024 blev der eksporteret fiskemel og fiskeolie for omkring 6 mia. kr. til markeder verden over. Disse højværdiprodukter er i stor international efterspørgsel – ikke mindst i Storbritannien, der er Danmarks andenstørste importør af danskproduceret fiskemel og fiskeolie. Det britiske marked er således vigtig for os og resten af den blå værdikæde, og vi hilser derfor EU-Kommissionens forslag om etableringen af et fælles sanitært og phytosanitært område velkommen.

I den forbindelse vil vi gerne gøre opmærksom på, at et kommende sundheds- og plantesundhedsområde (SPS-område) også bør omfatte produkter, der ikke er beregnet til direkte human konsum, men som alligevel er underlagt SPS-regler – eksempelvis produkter klassificeret som animalske biprodukter (ABP), herunder fiskemel og fiskeolie. Det fremgår ikke klart af forslaget, navnlig i bilaget under punkt 17, om disse produktgrupper er omfattet af aftalen. Vi anbefaler derfor, at danske myndigheder arbejder for, at produkter som fiskemel og fiskeolie også inkluderes eksplicit i det fælles SPS-område, da de ellers risikerer fortsat at være underlagt de nuværende kontrolkrav og barrierer.

Siden Storbritannien i 2024 implementerede deres nye grænsekontrolmodel, den såkaldte Border Target Operating Model (BTOM), er eksporten til Storbritannien blevet mere kompleks. BTOM indfører en global, risikobaseret tilgang til importkontrol, hvor produkter kategoriseres som henholdsvis høj, middel og lav risiko, hvilket er gældende for både EU- og ikke-EU-lande.

Fiskemel og fiskeolie er i denne model klassificeret som produkter med middel risiko,¹ hvilket indebærer, at de ved import til Storbritannien er underlagt identitets- og fysisk kontrol i 1-30 % af tilfældene. Dette har medført øgede administrative byrder og forsinkelser for både danske eksportører og britiske kunder og har dermed haft en negativ indvirkning på den hidtil velfungerende samhandel.

På den baggrund hilser vi forslaget om at etablere et fælles sanitært og phytosanitært område mellem EU og Storbritannien velkomment. De nuværende grænsekontroller og divergerende regler på sundheds- og plantesundhedsområdet (SPS-regler) skaber handelsbarrierer og unødigt kompleksitet i eksportprocessen. Et fælles SPS-område vil kunne reducere disse barrierer markant, blandt andet ved at fjerne krav om certifikater og grænsekontroller for en stor del af produkterne. Det vil i praksis bringe samhandlen tættere på forholdene, som gjaldt før Brexit.

¹ <https://www.gov.uk/government/publications/risk-categories-for-animal-and-animal-product-imports-to-great-britain/animal-by-products-products-not-intended-for-human-consumption-risk-categories-for-imports-from-eu-to-gb>

For vores sektor er dette af stor betydning. Storbritannien er Danmarks næststørste eksportmarked for fiskemel og fiskeolie, og det er afgørende for vores medlemmer, at samhandlen kan foregå smidigt og effektivt. Derudover har forudsigelighed og fælles fødevarerikkerhedsstandarder stor værdi for både virksomheder og forbrugere.

Marine Ingredients Denmark vil i forlængelse heraf gerne minde Fødevarestyrelsen om den problematik, vi tidligere har rejst i forbindelse med eksport af fiskemel og fiskeolie til Storbritannien via bulk- og tankskibe. Som vi beskrev i vores regelforenklingsforslag fra 2024, skaber kravene om sundhedscertifikater udfordringer, når skibe anløber og lastes uden for Fødevarestyrelsens normale åbningstid – herunder aften, nat og weekender. Det kan medføre betydelige omkostninger, når skibe forsinkes i afsejlingen, alene på grund af manglende adgang til certifikatudstedelse i rette tid.

Vi ser derfor en mulighed for, at en fremtidig aftale om et fælles SPS-område mellem EU og Storbritannien også kan bidrage til at løse denne udfordring. Dette vil ikke alene fremme en mere gnidningsfri handel, men også sikre en mere effektiv logistik.

Til sidst, noterer vi os, at forslaget også omhandler en kobling mellem EU's og Storbritanniens emissionshandelssystemer. Vi anbefaler, at der i det videre forhandlingsforløb sikres gennemsigtighed og forudsigelighed for energiintensive virksomheder, herunder i relation til fremtidige krav og priser på både EU og UK-markedet.

